

«هدف‌های توسعه‌ی هزاره»

تا چه حد تحقق پذیرفته است؟

از: www.imf.org

برگردان: ف.م. هاشمی

۱) «هدف‌های توسعه‌ی هزاره» کدامند؟

۱- از بین بردن فقر و گرسنگی مفرط:

الف - تعداد افرادی که درآمد آن‌ها کم‌تر از یک دلار در روز است باید بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ به نصف کاهش پیدا کند.

ب - بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ باید تعداد افرادی که از گرسنگی مطلق رنج می‌برند به نصف کاهش پیدا کند.

۲- همگانی کردن آموزش دبستان:

الف - تا سال ۲۰۱۵ کودکان سراسر دنیا (اعم از دختر یا پسر) باید بتوانند دوره‌ی آموزش دبستان را به‌طور کامل طی کنند.

۳- نیل به برابری زن و مرد و تقویت موضع زنان:

الف - تبعیض جنسیتی در آموزش دبستان و دبیرستان باید تا پایان سال ۲۰۰۵ به کلی از بین برود. تبعیض جنسیتی در دیگر سطوح آموزش نیز نباید پس از ۲۰۱۵ وجود داشته باشد.

۴- کاهش نرخ مرگ و میر کودکان:

الف - نرخ مرگ و میر کودکان (زیر ۵ سال) باید از سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ تا دو سوم کاهش یابد.

۵- بهبود بهداشت مادران:

الف - نرخ مرگ و میر مادران باید بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ تا سه پنجم کاهش

پیدا کند.

۶- مبارزه با «ایدز»، «مالاریا» و دیگر بیماری‌های مُسری:

الف - رشد و گسترش ایدز تا سال ۲۰۱۵ باید متوقف و روند معکوس آن آغاز شود.

ب - رشد و گسترش ابتلا به بیماری مالاریا و دیگر بیماری‌های مُسری عمده باید تا

سال ۲۰۱۵ متوقف و روند معکوس آن آغاز شود.

۷- حفاظت از محیط زیست:

الف - گنجاندن اصول توسعه‌ی پایدار در استراتژی‌های ملی توسعه و آغاز جبران

خسارت وارده بر محیط زیست.

ب - تعداد افرادی که به آب آشامیدنی سالم دسترسی ندارند باید تا سال ۲۰۱۵

به نصف کاهش پیدا کند.

ج - باید تا سال ۲۰۲۰ وضعیت زندگی یک صد میلیون حاشیه‌نشین شهرها، بهبود

محسوس یابد.

۸- گسترش مشارکت جهانی برای توسعه:

الف - تنظیم یک سیستم مالی و تجاری عادلانه، قابل پیش‌بینی، قانونمند و شفاف.

ب - توجه ویژه به نیازهای کشورهای کم‌تر توسعه یافته.

ج - توجه ویژه به نیازهای خاص توسعه‌ی کشورهای محصور در خشکی و جزایر

کوچک.

د - توجه همه جانبه به معضل بدهی‌های کشورهای در حال توسعه و حل و فصل

پایدار آن در بلند مدت.

ه - تنظیم و اجرای استراتژی‌هایی برای استفاده از کار خلاق جوانان با مشارکت

کشورهای در حال توسعه.

و - دسترسی کشورهای در حال توسعه به داروهای حیاتی، از طریق همکاری با

شرکت‌های داروسازی.

ز - باید از طریق همکاری با بخش خصوصی، مزایای حاصل از تکنولوژی‌های نوین

به خصوص تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات، در اختیار همگان قرار گیرد.

(۲) راه طی شده

۱۳ سال پس از تنظیم و انتشار سند «هدف‌های توسعه‌ی هزاره»، اکنون بیش از هر

زمان دیگری ضرورت مبرم نیل سریع به هدف‌های مندرج در این سند احساس می‌شود. اگرچه بسیاری از کشورهای در حال توسعه گام‌های بلندی در جهت این هدف‌ها برداشته‌اند و سیاست‌های خود را در این جهت اصلاح کرده‌اند اما، هنوز حرکت اصلاحی ایشان از سرعت کافی برخوردار نیست. نیل به هدف‌های تعیین شده تا سال ۲۰۱۵، با فرصت‌ها و چالش‌های فراوان روبه‌رو است. بدون کمک‌های خارجی، این خطر وجود دارد که بسیاری از کشورهای در حال توسعه نتوانند به هدف‌های مزبور دست پیدا کنند.

بانک جهانی، تحقیقی را در مورد میزان پیشرفت در جهت «هدف‌های توسعه‌ی هزاره» انجام داد. این تحقیق در ۱۸ کشور جهان که بیش از نیمی از فقرای جهان را شامل می‌شوند و یک سوم کمک‌های جامعه‌ی جهانی را نیز دریافت می‌کنند، انجام شده است: این کشورها عبارتند از آلبانی، بنگلادش، بنین، بولیوی، بوركینافاسو، اتیوپی، هندوراس، هند، اندونزی، قرقیزستان، ماداگاسکار، مالی، موریتانی، موزامبیک، پاکستان، تانزانیا، اوگاندا و ویتنام. بخش دیگر کمک‌های جهانی در اختیار دو گروه کشورهای کم‌درآمدی که در حالت بحرانی به سر می‌برند و با درآمدی متوسط قرار گرفته است.

هر یک از این ۱۸ کشور طی دهه‌ی گذشته به پیشرفت‌های بزرگی به‌ویژه افزایش درآمد فقرا، گسترش آموزش دبستان، و عرضه‌ی آب آشامیدنی سالم، نایل شده‌اند. اما، درجه‌ی پیشرفت در میان کشورها متفاوت بوده است. کم‌ترین پیشرفت در زمینه‌ی کاهش نرخ مرگ و میر کودکان و مادران و وضعیت بهداشت عمومی صورت گرفته است. در شرایطی که بنگلادش، اندونزی و ویتنام، بلندترین گام‌ها را در جهت تمامی یا بخشی از هدف‌های هزاره برداشته‌اند. حرکت اتیوپی، ماداگاسکار و پاکستان در این جهت، بسیار کند بوده است.

(۳) دو سناریو

سناریوی اولی که تحقیق فوق به آن پرداخته است این است که آیا هر یک از ۱۸ کشور مزبور در صورت ادامه‌ی سیاست‌های جاری و عدم افزایش قابل ملاحظه‌ی کمک‌های دریافتی تا سال ۲۰۱۵، تا چه حد به هدف‌های هزاره نزدیک خواهد شد؟ براین اساس، دستاوردهای این کشورها در زمینه‌ی تعدیل فقر و آموزش و پرورش، به مراتب بیش‌تر از

کامیابی‌های آنها در زمینه‌ی بهداشت و محیط زیست خواهد بود. رشد اقتصادی حاصل از تداوم سیاست‌های جاری، بزرگ‌ترین نقش را در تعدیل فقر و افزایش نرخ تحصیل در مقطع دبستان ایفا می‌کند. اما در شرایطی که احتمال می‌رود دو سوم کشورهای فوق به هدف‌های هزاره در زمینه‌ی آموزش دبستان نایل شوند اما، کامیابی این کشورها در زمینه‌ی مقاطع بالاتر تحصیلی و نیز رفع تبعیض جنسیتی از آموزش و پرورش، چندان قابل ملاحظه نیست، طی این مدت، حدود نیمی از کشورهای فوق به هدف‌های تعیین شده در زمینه‌ی تعدیل فقر نایل می‌شوند ضمن این‌که تعدادی از آنها نیز نخواهند توانست به هدف کاهش گرسنگی در جامعه دست پیدا کنند.

هدف‌های تعیین شده در زمینه‌ی کاهش مرگ و میر مادر و فرزند همچنان دست‌نیافتنی باقی خواهد ماند و تنها بنگلادش، اندونزی و ویتنام به احتمالی به این هدف‌ها نایل خواهند شد. دست‌یابی به این هدف‌ها به‌ویژه برای کشورهای حاشیه‌ی صحرای آفریقا بسیار دشوار است و علت آن نیز شیوع بیماری ایدز در این منطقه از جهان است. سناریوی دوم به‌بهبود سیاست‌گذاری‌ها و افزایش قابل ملاحظه‌ی کمک‌های جهانی در تسریع آهنگ پیشرفت کشورهای مزبور در جهت هدف‌های هزاره ایفا می‌کند، مربوط می‌شود. در این صورت به تقریب تمامی ۱۸ کشور مورد بررسی در این نوشتار، به هدف‌های تعیین شده در زمینه‌ی تعدیل فقر نایل خواهند شد ضمن این‌که تعدادی از این کشورها، از جمله موزامبیک، اوگاندا و ویتنام از این هدف‌ها فراتر خواهند رفت بیش از نیمی از این کشورها نیز به هدف‌های تعیین شده برای رفع تبعیض جنسیتی و تکمیل آموزش دوره‌ی دبستان نایل خواهند شد. اما، نایل به هدف‌های بهداشتی همچنان به‌عنوان یک چالش باقی خواهد ماند. به‌طور کلی کم‌تر از یک سوم کشورهای فوق خواهند توانست در این صورت، به تمامی هدف‌های هزاره دست پیدا کنند.

برای این‌که، پیشرفت در جهت نیل به هدف‌های هزاره تسریع شود لازم است اصلاحات نهادین و سیاسی قابل ملاحظه‌ای انجام شود که اهم آن‌ها را در این سه عرصه می‌توان تقسیم‌بندی کرد: آماده‌سازی بستر لازم جهت فعالیت بخش خصوصی (به‌ویژه از نظر قانونی و زیربنایی)، تقویت ظرفیت‌های دولت و بخش عمومی، قراردادادن خدمات اولیه در اختیار فقرا به‌منظور نیل به توسعه‌ی انسانی. اولویت‌های اصلاحات در کشورها متفاوت است. در برخی کشورها مانند پاکستان و اندونزی، اصلاح و تقویت مدیریت بخش عمومی و بهبود جو سرمایه‌گذاری خصوصی، از اولویت برخوردار است و در

کشورهایی چون ماداگاسکار و بورکینافاسو، باید تغییر سیاست‌گذاری‌های بخش و تغییر جهت هزینه‌های عمومی به منظور حمایت از فقرا مدنظر قرار گیرد. ضمن این‌که در کشوری چون هندوراس نیز تسریع آهنگ رشد اقتصادی در گرو اصلاح بخش مالی و بهبود روش‌های اجرایی است.

۴) چه باید کرد؟

برای تسریع آهنگ حرکت در جهت نیل به «هدف‌های هزاره»، جامعه‌ی جهانی باید این اقدام‌ها را به عمل آورد:

(۱) ایجاد ارتباط میان استراتژی‌های ملی و هدف‌های میان مدت کشورها.

(۲) افزایش قابل ملاحظه‌ی کمک‌های جهانی.

(۳) نظارت و کنترل بر نحوه‌ی دریافت و هزینه‌ساز کمک‌ها.

(۴) تسهیل دسترسی کشورهای فقیر به بازار کشورهای صنعتی.

روند پیشرفت به سوی هدف‌های هزاره

با اصلاحات و کمک اضافی حادف نرسیدن می‌رسند.
 با سرعت‌های جاری به حادف نرسیدن می‌رسند.
 در حال به حادف نرسیدن می‌رسند.